

Gazet van Brussel

Dagblad voor het Vlaamsche Volk

Voor Stam Taal en Volk

Omdat ik Vlaming ben (VAN EYCK)

Beheer en Publiciteit :
ANSPACHLAAN, 75, BRUSSEL
Hoofdopsteller : E. Van Bergen

Elke inzender is
verantwoordelijk voor hetgeen
hij schrijft.

2^e JAARGANG. - N° 62
Zondag 14 en Maandag 15 Maart 1915
PRIJS : 5 CENTIEM PER NUMMER

ABONNEMENTSPRIJS
voor Brussel en Voorsteden
1,25 f. per maand

Aankondigingen worden aangenomen :
75, ANSPACHLAAN 52, WARMOESBERG
OFFICE DE PUBLICITE 28, GRASMARKT
36, NIEUWSTRAAT BRUSSEL

De Vlaamsche Westhoek

Onder de bovenstaande benaming verstaat men niet alleen het Westelijk gedeelte van West-Vlaanderen, maar insgelijks den aanhang in Frankrijk, waar onze moedertaal gesproken wordt. Door de geweldige gebeurtenissen welke wij thans doorleven, zijn deze twee ledematen van Moeder Vlaanderen opnuut tijdelijk vereend. Zijn de grenzen immers niet feitelijk afgeschaft aan dien uithoek? Want de grenzen der rijken zijn thans waar hunne zonen pal staan, blootgesteld aan dood, ziekte en vermindering.

Een bewuste Vlaming kan een soort aandoening nauwelijks onderdrukken, wanneer hij denkt dat de beide broedergewesten hetzelfde leed ondergaan en dat door dit leed de grenzen welke ze scheidden zijn opgeheven. Wat zal het een hard oogenblik zijn, wanneer ze op nieuw zullen moeten uiteengaan, juist op het oogenblik, dat de oorlogswaai gedaan zijn en dat zij dus ook malikanders vreugde zouden kunnen gaan deelen. Samen doorstaan zij thans de diepste smarten door de verwoesting hunner rijke landouwen en door de beschieting hunner nette en stille steedjes, pronkstukken van het verleden, waaraan duizenden herinneringen zijn verbonden. Men zou meenen, dat de kanonnen van de verschillende legermagten een wedstrijd hebben aangegaan, om nu eens uit te maken wie het meest vernielen kan. Van op het land wordt geschoten door vijand en vriend, van uit de zee wordt vuur gebrakt, van uit de lucht worden brandgranaten geworpen; ja, uit alle richtingen daagt het afschuwelijke spook der vernietiging op.

Ofschoon in de laatste jaren zeer veel over Fransche Vlaanderen geschreven werd, zal het voor vele onzer lezers wellicht toch niet overbodig zijn een en ander in herinnering te brengen omtrent geschiedenis en toestanden van dit voor ons zoo belangwekkend gewest. Het onderwerp is uiterst aktueel; daardoor zal het niet dan ooit welkom zijn bij onze lezers.

Wanneer ik eenige woorden aan de geschiedenis van Fransch-Vlaanderen wijd, is het mij schier onmogelijk niet van Artesië (Artois) te spreken. Maar daardoor wordt mijn artikel ingewikkelder, zoodat ik het noodig heb geacht er een landkaartje bij te voegen, ten einde het geheel duidelijker te maken.

In de tweede helft der zeventiende eeuw waren de Nederlanden verdeeld in Noordelijke en Zuidelijke provincien, de eerste bekend onder den naam van Vereenigde Provinciën, de tweede onder dien van Spaansche Nederlanden. Ofschoon onze voorouders hun Spaansche meesters met recht als vreemdelingen beschouwden, genoten zij toch onder hun juk een groote mate zelfbestuur, hetgeen vele hardheden ten slotte verzachtte. Het moet den Spanjaarden onder andere ten goede gerekend worden, dat zij nooit poogden ons hunne taal op te dringen. Onze latere Oostenrijksche overheerschers volgden trouwens denzelfden regel. Deze waren daarbij veel handiger dan hun voorgangers, zoodat onze voorvaders onder hun bestuur helemaal niet beseften dat zij feitelijk van uit Weenen werden geregeerd. De Spanjaards drongen ons zoo weinig hunne taal op, dat zij zelfs, wellicht onbewust, den invloed van het Fransch in de hand werkten. Dat was eene grove fout, want daardoor verzakten zij hunne stelling, doordat eene gebeurlijke Fransche verovering van de Zuid-Nederlanden gemakkelijker zou door te drijven zijn en te behouden, wanneer de gewesten reeds gedeeltelijk verfranscht waren, dan wanneer zij zuiver Duitsch of Germaansch bleven.

Helgeen te voorzien was gebeurde. Na herhaalde en tamelijk langdurige oorlogen tusschen Frankrijk en Spanje, moest dit laatste land achtereenvolgens twee provinciën der Zuid-Nederlanden afstaan, namelijk Artesië en Fransch-Vlaanderen, die thans nog deel uitmaken van Frankrijk. Zij komen ongeveer overeen met de huidige departementen Pas-de-Calais en Nord, welke op het bijgaande kaartje zijn teruggegeven, het eerstgenoemde dezer departementen links, het andere rechts. Een zeer groot deel der inwoners van deze nieuwe Fransche wingewesten waren volbloed Vlamingen.

Onder het nieuw bestuur was het spoedig uit met de onbestreden ontwikkeling van eigen taal en kultuur. Ook werd onze taalgrens langzamerhand, doch onophoudelijk teruggedrongen, onder de gestadige en krachtige inwerking van eene uitermate centraliseerende staatsmacht. Maar onze volksaard en onze taal zijn van ongemeene laaiheid. Na twee eeuwen en half Fransche overheersching is de bevolking van vele arrondisse-

DE OORLOG

AMBTELIJKE BERICHTEN

Duitsch

BERLIJN, 12 Maart. — Ambtelijke melding van heden :

Westelijk krijgsveld.

Twee vijandelijke linschepen, vergezeld door eenige torpedobooten, vuurden gister op Westende-bad meer dan 70 schoten af, zonder de minste schade aan te richten. Zoodra onze vuurmonden antwoordden, verdween het vijandelijke smaldeel.

De Engelschen die zich in Neuve-Chapelle vastzetten kwamen van nacht verscheidene keeren in Oostelijke richting vooruit, maar werden teruggedreven. Ook ten Noorden van Neuve-Chapelle werden gister zwakkere Engelsche aanloopen afgeweerd. De strijd aldaar duurt nog voort.

In Champagne heerschte over 't algemeen rust. In de Vogezen was wegens geweldige sneeuwval slechts geringe gevechtsbedrijvigheid.

Oostelijk krijgsveld.

Ten Noorden van het Augustowoud werden de Russen verslagen. Zij trokken ijlings af in de richting Grodno om een volslagen neerlaag te ontgaan : hier maakten wij 4,000 gevangenen, naast 2 kolonels en veroverden drie stukken en tien machiegeweren. Ook uit de streek Augustowo trekt de vijand op Grodno terug.

Ten Noord-Westen van Ostrolenka namen wij in een stormloop 3 officieren en 220 man gevangen.

Ten Noord en Noord-Westen van Prasnysz gingen onze aanvallen vooruit. Meer dan 3,200 man bleven hier gister in onze handen.

Twee groote overwinningen hebben de Russen zich in hun ambtelijke berichten toegekend : die bij Grodno en die bij Prasnysz. In beide veldslagen beweren zij telkens twee Duitsche legerkorpsen verslagen of uitgedelgd te hebben. Zoo het hoogste legerbeleid dit ernstig geloofd heeft, zoo hebben de gebeurtenissen dezer dagen het over de vechtwarde onze troepen anders ingelicht. Hunne zoo grootsprakig aangekondigde aanvalsbeweging van Grodno door het Augustowoud is gauw mislukt. De ondervinding aldaar door onze troepen opgedaan schilderen de eerste volzinnen onze mededeeling van heden. Bij Prasnysz staan onze troepen, na voorloopig achteruittaan, weer op 4 kilometer

ten Noorden dezer stad. Sedert het opgeven ervan werden op de slagvelden tusschen Weichsel en Orzye 11,400 Russen gevangen genomen.

Oostenrijksch:

WEENEN, 13 Maart 1915 : Ambtelijke melding van gister : De toestand onze troepen in de nieuw-veroverde stellingen in Russisch-Polen en Westgalicië heeft zich verder bevestigd ; de aanvallen van den vijand werden niet meer herhaald.

Bij Inowicz aan de Pilica stelde ons geschut gister na kort, hevig vuren verschillende vijandelijke batterijen buiten gevecht.

In de Karpathen werd na verbitterd gevecht een plaats aan den Steenweg van Cisna-Balligrod bemachtigd en, de aanpalende hoogten in den loop van den dag gedurende een dichte sneeuwval van den vijand gezuiverd. In de nabijheid Westwaarts mislukte intusschen een sterke vijandelijke aanval.

Aan het overige front in de Karpathen evenals in Zuidoostgalicië geene bijzondere gebeurtenissen, terwijl heel den dag een geweldige sneeuwstorm woedde. Ook ten W. van Czernovitsch heerscht rust. Op het Z. Mijssveld viel sedert lang niets meer voor. Onbeduidende schermutselingen hadden hier en daar op de Montenegrijnsche grens plaats.

Fransche :

PARIJS, 10 Maart (Reuter.) In België heeft de vijand Nieuwpoort met kanonnen van 42 c. M. hevig beschoten.

Tusschen de Leie en het kanaal van La Bassée heeft het Engelsche leger, gesteund door onze zware artillerie, een belangrijk voordeel behaald. Het heeft Neuve Chapelle veroverd, is ten noordoosten van dat dorp in de richting van Aubers gevorderd en ten zuidoosten in de richting van het Biezbosch.

In Champagne heeft de vijand, die met zijn her-

menten nog zoo zuiver Vlaamsch als bij voorbeeld die van de provincie Antwerpen. De strijd welke zij voert tegen de vreemde opslorping is weliswaar bijna geheel tijdelijk, maar de uitslagen zijn niet te miskennen. Aan de verschuiving van de taalgrens wensch ik eenige regels te wijden.

Toen de Franken, waarvan wij Vlamingen de afstammelingen zijn, de streek van Maas en Schelde binnenvielen en ook verder naar het Zuiden afzakten, waar zij den naam van het oude Gallië in dien van Frankrijk veranderden, kwamen zij in innige aanraking met de door en door geromaniseerde bewoners. Over 't algemeen waren deze meer ontwikkeld dan de invallers, zoodat de laatste spoedig de taal der eersten overnamen, overal waar deze in meerderheid waren. Echter niet zonder een eigen stempel op die taal te drukken, want een derde ongeveer van het Fransch bestaat uit Germaansche wortels. Daarbij handhaafden de Franschen hunne wetten en gebruiken. Het is krachtens eene Frankische wet bij voorbeeld, dat de vrouwen in Frankrijk steeds van de troonopvolging uitgesloten bleven.

In de gewesten waar de Franken de meerderheid hadden, bewaarden zij hunne taal en nam de andere bevolking deze over. De gansche streek behoorden de Canche (zie op het kaartje) bleef aldus Fransch of Vlaamsch gedurende vele eeuwen. Heden ten dage nog dragen de meest dorpen benoorden en bezuiden Boonen (Boulogne) zuiver Vlaamsche namen, ofschoon dat gewest voor onze taal ten slotte verloren is gegaan. Men kan er weliswaar heel wat menschen ontmoeten welke Vlaamsche dialecten spreken, maar dat zijn dan inwijkelingen, waarvan de kinderen spoedig verfranscht worden door school en omgeving. Ons huidige taalgebied in Frankrijk ligt ongeveer ingesloten door de Aa in het Westen en de Leie in het Zuiden. Deze streek is nog zuiver Vlaamsch. Daarbuiten wonen er weliswaar tienduizenden en tienduizenden taalgemooten, onder andere in het Rijselsche, maar zij geven er heelemaal den toon niet, zoodat men ze daar voor vreemdelingen aanziet en als dusdanig behandelt.

Wij zijn geen volk dat aan « expansie » denken mag, omdat wij niet machtig genoeg zijn en in België reeds werk genoeg hebben om onze rechten door te drijven en te handhaven. De taalbroeders welke over de grens gaan laten wij dus aan hun lot over. Maar het gebied waar onze zoete taal nog door de oorspronkelijke bevolking gesproken wordt, kan en mag ons niet onverschillig laten. De menschen van Hazebroek, Cassel, Sint-Winoksbergen, Rozendaal, enz., zijn nog steeds leersch van ons vleesch en bloed van ons bloed. Over hun lot maken wij ons uiterst bezorgd en niet zonder reden. De huidige oorlog heeft ze doen uiteenzwarmen over gansch Frankrijk. Men mag zeggen, dat zij thans eene verfranschingskuur ondergaan, zoodat het mogelijk is dat zij, indien ze later terugkomen, aan hun streek een geheel ander uitzicht geven. Het kan ook geschieden, dat zij nooit meer wederkeeren, dat zij zich voor goed neerzetten in de talrijke gouden van Frankrijk waar de bevolking snel achteruitgaat. In ieder geval is de uitkomst eene nieuwe inkrimping van ons taalgebied.

Hoe zullen wij dat kwaad bezweren?

SCHELDAMAN.

haalde tegenaanvallen geen duimbreed terrein heeft gewonnen, groote verliezen geleden.

Op de Maasheuvels heeft onze artillerie een aantal vijandelijke schansen geheel vernield.

PARIJS, 11 Maart. (Reuter.) Officieel bericht van vanmiddag :

De Engelschen zijn er door hun aanval gisteren in geslaagd 2500 M. loopgraaf voor Neuve Chapelle (ten noorden van La Bassée) en het dorp zelf te nemen.

Daarop zijn zij in de richting van Aubers ten N. O. van Neuve Chapelle tot de Prêtre molen gevorderd en in zuidoostelijke richting tot den noordelijken rand van het Dubiez bosch, d. i. ongeveer 2 K. M. verder dan Neuve Chapelle. De Duitsche artillerie heeft maar weinig schot n. gelost.

Op de overige deelen van het front is niets van belang gebeurd.

(Vervolg op bl. 4)

TITELS IN KOEPONS

Onverhandel. en onmidd. betaling. Inlieh. over alle waar- den bij Fr. Peeters, aang. wisselagent, Bergstraat, 46, Br.

Ambtelijke Berichten

Vervolg van blad 1.

PETERSBURG, 10 Maart. (Pet. Tel.-Ag.) Mededeeling van den generaal staf van het Kaukasische leger:

Gisteren hebben onze troepen in de streek aan gene zijde van de Tsjoroch 2 kanonnen op de Turken veroverd.

In een gevecht bij Dikman in de richting van Azerbeldjan hebben wij een Turksch kanon en 3 mitrailleurs buitgemaakt.

Op de anderefronten geen verandering.

LAATSTE BERICHTEN

Vrachttarieven op de Belgische Spoorwegen.

Op 17 Maart 1915 treedt op de Belgische spoorwegen een nieuw tariefstelsel in voege, dat buiten een derde tientonklasse, voor alle klassen vrachtprijzen voor halve ladingen van ten minste 5 ton invoert. De nieuwe derde ladingklasse kan wezenlijk als een merklijke verbetering aangezien worden. Zij is hoofdzakelijk ingevoerd voor het vervoer van grondstoffen en vrakgoederen; — kolen zijn hierbij echter uitgesloten, voor dewelke de bestaande tarieven vooralsnog in voege blijven.

Het verzenden van stukgoederen kan voortaan ook merkkelijk goedkoper geschieden; de vrachtprijzen zijn verlaagd en het minimum gewicht is van 100 op 20 kilogram teruggebracht.

In het algemeen wordt voortaan als eenheid van gewicht voor het berekenen der vracht 10 kilgr. aangenomen, waar dezelfde eenheid tot nu toe 100 kilgr. bedroeg voor stukgoederen en 1000 kilgr. voor ladingen per wagon.

Bij de nieuwe tarieven zijn doorgaans de kosten van aflevering begrepen. Daardoor ontstaan in alle tariefklassen voor het verkeer op korten afstand, en ook in klasse 1 voor groote afstanden prijsverhogingen. Doch deze worden dan weer verzacht door de talrijke verminderingen van het nieuw tarief.

In de staties en ook op het Duitsch spoorwegbestuur worden verdere inlichtingen gegeven.

LONDEN, 12 Maart. Reuter meldt uit New-York:

De Duitse hulpkruiser Prinz Eitel Friedrich is te Newport News binnengekomen voor het aanbrengen van herstellingen. Het schip heeft 350 opvarenden van den in de grond geboorde schepen aan boord, nl. van 3 Engelsche, 3 Fransche, een Russisch en een Amerikaansch. Het Amerikaansch schip is totzinken gebracht omdat het een lading tarwe had, die als kontrabande werd beschouwd.

LONDEN, 13 Maart. Reuter meldt uit New-York:

De ontvanger der inkomende rechten te Newport News geeft de volgende lijst van schepen, door de Prinz Eitel Friedrich in den grond geboord:

27 Jan.: Russische bark Isabel Browne, 13 opvarenden;
27 Jan.: Fransche bark Pierre Loti, 24 opvarenden;
28 Jan.: Amerikaansch schip William P. Frye, 31 opvarenden;
28 Jan.: Fransche bark Jacobsen, 23 opvarenden;
12 Febr.: Engelsche bark Invercoe, 23 opvarenden;
18 Febr.: Engelsch stoomschip Mary Ada Short, 28 opvarenden;
19 Febr.: Fransch stoomschip Florida, bemanning 78 en 86 passagiers.

Kapitein Kiehne van de William P. Frye die onder de gevangenen is, zegt dat hij den officier van de Eitel Friedrich, die bij hem aan boord kwam, heeft meegedeeld dat zijn schip Amerikaansch was en de lading uitsluitend uit tarwe bestond. Niettemin moest de bemanning het schip verlaten en daarna brachten de Duitschers een dynamietom aan de zijde van het schip en lieten die ontploffen, verklaarend dat het schip kontrabande aan den vijand bracht. De lading was bestemd voor Queenstown en Falmouth.

Het schip is in het zuiden van den Atlantischen Oceaan in den grond geboord.

LONDEN, 13 Maart. Reuter meldt uit Panama: Veertig man van de bemanningen der Engelsche bark Kwallon en de Fransche bark Jean, die door den hulpkruiser Prinz Eitel Friedrich in den grond geboord werden, kwamen hier met de stoomboot Nordie aan. Deze trof de bemanningen aan op het Paascheiland, waar de Prinz Eitel Friedrich ze ontscheeptte.

De Taks op de afwezigen.

Wij vernemen dat het Duitsch bestuur aan de belastingontvangers van Antwerpen bevel zond de rollen op te maken voor de taks op de afwezigen. De politie moet de lijst vervaardigen van de afwezigen en de betaling zal moeten plaats hebben na 15 Maart.

Bekendmaking

In den jongsten tijd hebben ook de Deutsche krijgsgerechten een groot aantal Belgen wegens beproefd landverraad met dwangarbeid moeten straffen, daar zij dienstplichtige landgenooten, bij hun poging, om zich bij het vijandelijke leger te voegen, behulpzaam geweest zijn. Ik waarschuw opnieuw, wegens de zware straffen, die er op staan, voor zulke misdaden jegens de Deutsche troepen.

Brussel, den 3 Maart 1915.

De Generaal Gouverneur in België,
Vrijheer van BISSING,
Generaaloverste.

Oorlog en Kapitalisme

Een vriend, die thans in Nederland verlooft, zendt ons volgende bijdrage:

Dit belangrijk vraagstuk, dat gedurende de eerste maanden van den oorlog eenigszins op den achtergrond werd geschoven, wordt nu opnieuw in de pers druk besproken.

Daarom denk ik, dat het den lezers van de *Gazet van Brussel* wel aangenaam zal zijn, de vraag, of het kapitalisme inderdaad de schuld is van den oorlog, hier te zien bespreken.

Allereerst wil ik doen opmerken, dat er tijden zijn geweest, waarin het kapitalisme niet heerschte en er toch oorlogen waren. Het ligt derhalve voor de hand aan te nemen, dat, wat vroeger de oorzaak was voor de oorlogen, weer geleid kan hebben tot den tins neerschenden oorlog, en dat het kapitalisme daarvan niet alleen de oorzaak is. En nu wil ik de vraag stellen of het niet mogelijk is, dat er heel andere oorzaken dan het kapitalisme den huidige krijg hebben doen ontbranden.

Wat is het doel van de kapitalisten? Is het niet veel geld te kunnen verdienen? Welnu, het is nu klaar en duidelijk genoeg, dat het winst maken door den oorlog een geweldigen klop heeft gekregen. Niet alleen brengt het kapitaal niets meer op, maar het wordt door den oorlog vernietigd.

Men zal wel opwerpen dat na het sluiten van den vrede dit wel beteren zal, maar intusschen zijn tal van kapitalisten totaal geruïneerd, ze bezitten niets meer. Bovendien zal het nog een heel tijd duren voordat, na het einde der vijandelijkheden, het economische leven weer zijn gewonen gang zal gaan.

Wanneer men dit alles goed nagaat, komt men tot de vaste overtuiging, dat de kapitalisten in het algemeen er niet het minste belang bij hebben, maar den oorlog te verlangen.

Voor de wapenfabrikanten dient er echter een uitzondering te worden gemaakt, alhoewel het nog de vraag is of de wapenijverheid niet meer gebaat is bij de oorlogsuitrustingen dan bij den oorlog en of juist deze oorlog tot beperking van de wapenijverheid niet zal leiden, iets waardoor genoemde nijverheid ernstig zou worden benadeeld. Immers, is de wapenijverheid onbeduidend klein vergeleken met de nijverheid in het algemeen.

Maar, wordt nog beweerd, het gevolg van het kapitalisme is het imperialisme, en het imperialisme dringt tot oorlog.

Imperialisme is niets anders dan de zucht om vrede landstroken in te palmen, het is een synoniem van landhonger. Welnu, op die bewering, dat landhonger het gevolg van kapitalisme moet zijn, valt mijns inziens nog veel af te dingen. Toen bij voorbeeld Frankrijk Marokko wilde veroveren, was dit vooral uit historische overwegingen. Toen Frankrijk aan Rusland 18 miljard frank leende, was dit niet voor kapitalistische, maar wel voor militaire doeleinden, d. i. ten einde zijn Russischen bondgenoot sterk te maken na de slagen, die hem in den Japanschen oorlog waren toegebracht.

Als tweede voorbeeld wil ik Duitschland aanhalen. Dit land is onbetwistbaar een groot kapitalistisch land, maar het was in vreedstijd voldoende in staat, zijn bevolking te voeden. Men zegt wel, dat Duitschland voor den afzet van zijne produkten koloniën broodnodig heeft. Of werkelijk Duitschland koloniën noodig heeft, wil ik hier niet bespreken, maar dat dit zou zijn om nieuwe afzetgebieden te veroveren, ontken ik ten zeerste. Duitschland heeft immers koloniën in Afrika; maar het zet honderd maal meer om in Europa dan in zijne koloniën. Met de Engelsche koloniën maakt Duitschland veel meer zaken dan met zijn eigene overzeesche bezettingen. Overigens, kan men uit de koloniën groote winsten halen, het komt dikwijls voor dat koloniën groote verliezen opleveren.

Dit alles wettigt de vraag of uitbreiding van het koloniaal gebied wel de meest voordelige belegging mag worden genoemd. Nochtens ben ik geen besliste tegenstander van een koloniale politiek, want andere factoren dan de economische, bij voorbeeld de rasfaktor, komen hier in aanmerking. Maar ik wil bij mijn onderwerp blijven en me dus voorloopig op een uitsluitend economisch standpunt plaatsen.

Graag geef ik toe, dat het bankkapitaal imperialistische neigingen kan hebben, zelf dat oorlog daarvan het noodzakelijk gevolg kan zijn, doch ook in de kringen van deze kapitalisten dringt hoe langer hoe meer het besef door, dat hun belangen beter gediend worden door vreedzaam overleg dan door het uilokken van konflikten (zie daarover *The Great Illusion*, van Norman Angell).

Het is dus in het algemeen onjuist, dat het kapitalisme moet leiden tot den oorlog. En dat de huidige krijg door het kapitalisme zou zijn veroorzaakt, kan op geen ernstige gronden worden volgehouden.

Nu de oorlog eenmaal is uitgebroken, tracht wel Engeland (de Engelsche pers heeft er geen geheim van gemaakt) er profijt uit te trekken, al lukt dit tot dusver nog niet al te best. Doch het kan worden gezegd, dat Oostenrijk Servië den oorlog verklaarde om kapitalistische belangen. Oostenrijk zag zich bedreigd als groote mogendheid en het waren dus nationale overwegingen, die dit land tot het krijgvoeren brachten.

Lezen we immers niet in de socialistische pers, dat deze oorlog door de militaire kaste, die zich overal bedreigd zag, veroorzaakt werd? Men zal toch niet beweren, dat «de militaire kaste» synoniem is van «de kaste der kapitalisten».

Omkeer in de denkbeelden van den mensch, ook omkeer in de kapitalistische maatschappij (daarom nog niet hare afschaffing) zijn noodig om den oorlog overbodig te maken.

(Zeggen we liever: omkeer in de menschelijke natuur zelve, — maar is dat geen hersenschim? Red.)

NUTTIGE WENKEN

Aardappelen bewaren.

Om aardappels in kelders tegen verrotting te vrijwaren, strooi men op den bodem eerst een dunne laag ongebluschte, tot poeder gemaakte kalk, hierop legge men een laag aardappelen ter hoogte van 15 centimeter. Daarna een laagje kalk, enz. Aardappelen, op deze wijze behandeld, bleven steeds van ziekte bevrijd en daar waar het rotten was begonnen, hield het op. Bovendien werden de waterachtige en zoogenamde zeepige aardappels aanmerkelijk verbeterd.

De Appelen.

De appelen hebben niet alleen een groote voedingswaarde, maar zij zijn een der beste versterkende middelen. Zij zijn rijker in phosfor dan eenige andere vrucht.

Als men die 's avonds eet, werken zij gunstig op de hersens, prikkelen den lever aan, schenken eenen zachten slaap, reinigen de mondholten, binden de overtollige zuren der maag, bestrijden het speen, begunstigen de afscheiding in de nieren en voorkomen het steen. Met één woord, zij vergemakkelijken het verteren van het voedsel. Er 'naar veel van eten dus!

ALLERLEI

Wanneer is een volk zóu kig.

Deze vraag wordt door de Chinezen volgendewijze beantwoord:

Wanneer de schup van den hoer blinkt en de sabels der soldaten roesten;

Wanneer de graanzolders vol en de gevangenis ledig zijn;

Wanneer er slijk ligt in de tempeldeuren en er gras groeit in het gerechtshof;

Wanneer de dokters te voet gaan en de bakkers te paard rijden.

De Chinezen, gelijk ge ziet, redeneeren zoo slecht niet.

De Hond.

Een geneesheer verhaalt het volgende:

«Ik kwam met mijn hond door den tuin van een garnizoenshospitaal; aan den weg zat een soldaat, die van een zware wond genezen is. Hij wenkte mij, omdat het spreken hem moeilijk was. Hij zegde: «Ik wilde zoo graag den hond eens streelen, want aan een van deze honden heb ik mijn leven te danken. Het was bij Reims. Hij lag met twee kameraden op voorpost, in een dicht kreupelhout, toen er een granaat-kartets boven hen sprong. De beide anderen waren onmiddellijk dood, hij was aan buik en borst getroffen. Uren vergingen, en niemand kwam. De nacht brak aan en hij had alle hoop opgegeven; hij zag den dood in het verschiep. Plotseling hoorde hij echter een geluid. Twee donkere gedaanten naderden hem; het waren twee Roode-Kruishonden. Zoo stil als ze gekomen waren, verdwenen ze weer. — «Met dezelfde verstandige, trouwe oogen waarmee uw hond kijkt, hebben zij mij aangezien», zei hij met tranen in de oogen. Daarom zou ik uw hond zoo gerne willen streelen».

Tegen Bermettelijke Ziekten.

Een genootschap heeft zich in Oostenrijk gevormd om de beste middelen te vinden ter bestrijding van de oorlogsepidemiën. Zijn programma kan als volgt samengevat worden: De bevolking in te lichten over deze epidemiën, moderne wetenschappelijke methoden te verspreiden over de prophylaxie en over de bestrijding der epidemiën (door inenting, enz.), bevoegde personen op de hoogte te stellen van bakteriologische onderzoekingen en ontsmettingen, eene expeditie naar het front te sturen om eene organisatie ter bestrijding van bermettelijke ziekten op te richten en laboratoria om op de oorlogsvelden in te richten.

Wat is de Oorlog?

Van eenen Gentschen konfrater:

Bij het lezen der berichten die ons de gebeurtenissen ter zee leeren kennen heb ik meer dan eens terug gedacht aan een anekdote die een Brusselsche vriend mij voor jaren vertelde.

De geleerde Professor Nijs, die aan de Brusselsche universiteit het internationale recht doceert, vroeg aan een zijner studenten op een examen: «Qu'est-ce que la guerre?» (Wat is de oorlog?) De student — wij hebben zoolang eene schoone vrede genoten! — wist niet hoe de vraag te beantwoorden, stamelde eenige proeven van geleerde definities tot de hoogleraar hem onderbrak en zelf het vraagstuk oploste door te zeggen: «La guerre est une chose bien dégoûtante, Monsieur, et dites moi maintenant ce que c'est que la guerre maritime?» (Oorlog is een zeer leelijk ding, Mijnheer, en zeg nu verder wat oorlog ter zee is?) Weer stond onze studiosus erg te dubben! Ook was hij, door de scherpe bepaling van den leeraar wel wat uit zijn lood geslagen en hij vond maar best te wachten tot Professor zelf die tweede moeilijke vraag zou beantwoorden: «Eh bien, la guerre maritime est beaucoup plus dégoûtante encore que la guerre sur terre, ce n'est pas si difficile!» (Wel de oorlog ter zee is nog erger dan die te land; is dat nu zoo moeilijk!)

— Stanis Lewa Ordinski is de jongste officier in het Oostenrijksche leger. Hij telt slechts zestien jaren.

Kerkelijke Kroniek

Onkristelijk.

De Parijsche korrespondent van het katholieke Hollandsche blad *De Tijd* schrijft:

«De tegenstelling tusschen de Katholieken der verschillende nationaliteiten, welke in den oorlog betrokken zijn, zal — helaas — opnieuw verscherpt worden. Nadat onder het eere-voorzitterschap der kardinaal-aartsbisschoppen van Reims en Parijs en medewerking der Fransche bisschoppen van de door Duitschland bezette gedeelten, Katholieke senatoren en Kamerleden, redenaars, als pater Janvier, en publicisten, als François Veillot, een propaganda-komitee is gevormd, hetwelk de Katholieken in neutrale landen (ook in Nederland) door de waarheid over den oorlog zal «gaan zuiveren van de Duitsche leugens», is thans door dit komitee ter perse gelegd een boek: *La Guerre allemande et l'Eglise catholique*, hetwelk niet weinig opschudding zal teweegbrengen, te oordeelen naar hetgeen ik er van zag in manuscript en drukproef. Er zullen zeer krasse staaltjes van anti-Duitschdom in voorkomen».

Zoo zien wij zekere Fransche katholieken, ondanks de dringende vermaningen van den Paus, een steeds betreurlijker houding aannemen. Wat moeten de latere gevolgen worden van een optreden vol haat en bitterheid tegen kristenen en geloofsgenooten?

Een korrespondent van *De Tijd* meldt uit Roosendaal

Door Z. D. H. Mgr. Heylen ben ik gemachtigd, het bericht in Fransche en Italiaansche bladen tegen te spreken, als zoude de Duitsche overheid de voorlezing van den in *De Tijd* gepubliceerden Vastenbrief hebben verboden. Voorts kan ik bevestigen, dat thans tusschen het Duitsche gouvernement, Z. Em. kardinaal Mercier en Z. D. H. Mgr. Heylen een goede verhouding bestaat.

Mgr. Hitmair.

Dr. Hitmair, bisschop van Linz, is aan vlektyphus overleden, dien hij had opgelopen bij het bezoeken van Russische en Servische krijgsgevangenen.

SPORTKRONIEK

Pé oud.

Pégoud, de populaire Fransche vlieger, die het eerst in de lucht kopje geduid heeft, heeft in dezen oorlog reeds heel wat diensten aan het Fransche leger bewezen. Hij is dan ook thans gedecoreerd met de militaire medaille. Deze onderscheiding is aan Pégoud verleend, omdat hij herhaaldelijk vijandige vliegers achternavolgde. Den 5 Februari heeft hij een vijandelijk eendekker aangevallen en tot vallen gebracht: bijna onmiddellijk daarop kon hij twee tweedekkers aanvallen, den een tot vallen brengen, den tweeden noodzaken te landen.

't Vlaamsch Huis

Groote Markt, 16, Brussel

Vergaderzalen van Vl. Maatschappijen

Gansch Vlaamsche inrichting van
mobillier, personeel en dienst.

BESTE DRANKEN

Vlamingen, bezoekt 't Vlaamsch Huis,
ons Huis, uw Huis.

Aankondigingen worden aangenomen:

Warmoesberg, 52.

(Montagne-aux-Herbes-Potagères.)

GRASMARKT, 28
(Marché-aux-Herbes)

KLEINE AANKONDIGINGEN

Inzenders van aankondigingen worden verzocht steeds nauwkeurig hun adres op te geven.

Onderwijs

NEDERLANDSCHE en
FRANSCHES lessen.
Duitsch, Spaansch, Eng-
elach voor beginnenden.
Vertalingen. Matige prij-
zen. H. T. Ruysdaelstraat,
9, (Anderlecht)

GEDIPLOMEERD LEE-
RAAR geeft les in Neder-
landsch en Engelsch. Voorbe-
reiding tot examens. Direkte
methode. Schrijven H. V. D. E.
Ruysdaelstraat, 9.

ENGELSCH, DUTSCH door
gewezen leeraar. Voorbe-
reiding tot examens. Staat-
programma. Zich wenden
K. V. D. 9, Ruysdaelstraat.

NEDERLANDSCH aan stu-
denten van M. O. geeft ge-
dip. leer. Goede meth. Progr.
aan den Staat. F. K. E. bureel
G. v. B.

GEDIPLOMEERDE onder-
wijzeres zoekt lessen. Adres:
v. 10, hur. *Gazet van Brussel*

PRACHTIGE OCCASIE.
Ned. Encyclopedie Win-
kler. Prins te koop voor
205 fr. Laatste Uitgave
Nieuw L. Stuyck, 9, Ruys-
daelstraat.

Dienstaanbod

JUFFER, oud 20 jaar zoekt
bediening op bareel of als
winkel lochter tegen geringe
vergoeding. Adres: Herkoller-
straat, 51, Koekelberg.

Jongegehuwde vrouw
vraagt plaats als servante of
meid voor alle werk, tegen ge-
ring loon. Zich bevragen: V. v. W.
E. Poot, Van Melderstraat 2,
Molenbeek.

Goed KLEERMAKER vraagt
werk. Levert ook stof voor
mans- en dameskleden. Bij-
zondere verzorging. Matige
prijzen. Linthoutstraat, 230, Et-
terbeek (Cinquantenaire).

Koninklijke Vlaamsche Schouwburg

Zondag 14 en Maandag 15 dezer, geven de Vereenigde Artisten in den Vlaamschen Schouwburg, Lakenstraat, de eerste voorstel-
lingen van *Vidooq*. Dit beoofd weer een groot succes te sul-
len worden. Al wie den boeienden roman gelezen of in beeld op
den cin-ema heeft gezien, zal ongetwijfeld de avonturen van den
schranderen politiman *Vidooq* (de heer Aug. Cornelia) in levenden
lijve willen aanschouwen. Wie de geschiedenis niet kent gaat ken-
nis maken met den franschen *Sherlock Holmes*.

Zondag om 8 uur, dagvertooning van *De Twee Wee-
zen*, het beroemde drama.

Drukkerij van de «Gazet van Brussel», 9, Ruysdaelstraat,
(Raaiplaats, Cur g'emp Brussel)